ЗАКОН О ОСИГУРАЊУ ДЕПОЗИТА

(Службени гласник РС, бр. 14/15, 51/17, 73/19 и 94/24))

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом уређује се обавезно осигурање депозита физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица код банака, ради заштите депозита тих лица у случају стечаја или ликвидације банке и реструктурирања банке и очувања стабилности финансијског система.

Члан 2

Поједини појмови, у смислу овог закона, имају следећа значења:
1) Агенција је Агенција за осигурање депозита основана законом којим се уређује Агенција за осигурање депозита;
2) банка има значење утврђено у закону којим се уређују банке;
3) депозит је динарско или девизно новчано потраживање од банке које произлази из новчаног депозита, улога на штедњу, банкарског текућег рачуна или другог новчаног рачуна, као и било које друге привремене ситуације која настаје услед обављања редовних банкарских послова, а на основу ког настаје законска или уговорна обавеза банке на повраћај средстава;
4) фонд за осигурање депозита је посебан фонд основан у складу са Законом о осигурању депозита ("Службени гласник РС", бр. 61/05, 116/08 и 91/10) ради обезбеђења средстава за осигурање депозита и исплате осигураних износа и других трошкова насталих у вези са обезбеђењем средстава за осигурање депозита и исплате осигураних износа;
5) предузетник, микро, мало и средње правно лице имају значење утврђено у закону којим се уређује рачуноводство;
6) осигурани депозит је депозит физичког лица, предузетника, микро, малог и средњег правног лица, који осигурава Агенција, а који не обухвата депозите:
(1) правних или физичких лица повезаних са банком, у смислу закона којим се уређују банке,
(2) који гласе на шифру или на доносиоца,
(3) настале као последица прања новца или финансирања тероризма, у складу са законом којим се уређује спречавање прања новца и финансирања тероризма,
(4) великих правних лица, у смислу закона којим се уређује рачуноводство,
(5) државних органа и организација, органа аутономне покрајине или органа јединице локалне самоуправе,
(6) инвеститора, чија су средства заштићена у складу са законом којим се уређује тржиште капитала,
(7) који представљају уговорено средство обезбеђења, ако је износ потраживања банке према депоненту које је обезбеђено овим депозитом веће или једнако износу тог депозита,

(8) стечајних и ликвидационих маса;
7) осигурани износ је износ осигураног депозита до 50.000 евра по депоненту у банци, и то по основу следећих депозита:
(1) осигураних динарских депозита - у динарској противвредности по званичном средњем курсу динара према евру који важи на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком,
(2) осигураних девизних депозита положених у еврима,
(3) осигураних девизних депозита положених у осталим валутама (различитим од евра) - прерачунатих у евре, по курсу евра према свакој појединачној валути у којој су ти депозити положени, израчунатом на основу званичног средњег курса динара према евру и званичног средњег курса динара према тој валути, који важе на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком;
8) банка исплатилац је банка која у име и за рачун Агенције врши исплату осигураних износа депонентима банке над којом је покренут поступак стечаја, односно ликвидације;
9) методологија је методологија за обрачун премије осигурања депозита на основу нивоа ризика у пословању банака коју доноси Управни одбор Агенције уз претходну сагласност Народне банке Србије;
10) циљни износ фонда представља износ финансијских средстава на рачуну фонда, умањен за износ позајмљених средстава, који се мора достићи у одређеном временском периоду, изражен као проценат укупних осигураних износа депозита у банкарском систему.

Члан 3

Агенција осигурава депозите физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица у банкама.
Банка је дужна да све депозите физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица осигура код Агенције.
Филијала домаће банке у иностранству дужна је да, на основу одлуке Народне банке Србије, депозите физичких лица, предузетника, микро, малих и средњих правних лица осигура код Агенције у случају:
1) када у земљи у којој обавља делатност није осигурала депозите;
2) када је у земљи у којој обавља делатност осигурала депозите, а Народна банка Србије утврди и објави на својој интернет презентацији да је тај систем неповољнији за депонента од система осигурања депозита утврђеног овим законом.

Члан 4

Агенција осигурава депозите до висине осигураног износа.
За обавезе из става 1. овог члана јемчи Република Србија.

Члан 5

Агенција и Народна банка Србије закључују споразум о сарадњи којим се уређују сарадња и размена информација и података у вези с банкама и осигурањем депозита.

Сарадња из става 1. овог члана обухвата нарочито размену података и мишљења у вези с могућношћу да се над одређеном банком покрене поступак реструктурирања у складу са законом којим се уређују банке.
Народна банка Србије дужна је да благовремено обавести Агенцију о мерама у поступку контроле бонитета и законитости пословања банака предузетим услед погоршања финансијског стања банке, као и да јој достави на мишљење нацрт извештаја о тесту најмањих трошкова, у складу са законом којим се уређују банке, а Агенција је дужна да Народној банци Србије благовремено достави све информације и податке потребне за процену могућности реструктурирања банака и израду нацрта извештаја о тесту најмањих трошкова.
Агенција и Народна банка Србије дужне су да чувају прибављене информације, односно податке из овог члана, као и да их користе само у сврхе за које су прибављени, у складу са одредбама закона којима се уређује тајност, односно поверљивост тих информација и података, као и у складу са одредбама закона којим се уређује заштита података о личности.
Агенција је дужна да најмање једном квартално доставља министарству надлежном за послове финансија извештај о стању фонда за осигурање депозита, као и пројекцију стања тог фонда за наредних дванаест месеци.

II ФОНД ЗА ОСИГУРАЊЕ ДЕПОЗИТА

Члан 6

Ради обезбеђења средстава за осигурање депозита Агенција управља фондом за осигурање депозита.
Фонд за осигурање депозита састоји се од:
1) премија које плаћају банке;
2) прихода од улагања средстава фонда за осигурање депозита;
3) средстава остварених наплатом потраживања Агенције из стечајне, односно ликвидационе масе банке по основу исплате осигураних износа депозита са припадајућим трошковима у вези са обезбеђењем, управљањем и исплатом средстава фонда (трошкови услуга, камата, накнада и пореза, као и сви други стварни трошкови које је Агенција имала при прибављању средстава ради исплате осигураних износа депозита, спровођења те исплате и наплате средстава из стечајне односно ликвидационе масе банке), односно остварених у поступку реструктурирања банке у складу са законом којим се уређују банке;
4) средстава обезбеђених задуживањем;
5) средстава из буџета Републике Србије;
6) донација; и
7) других средстава, у складу са законом.
Средства фонда за осигурање депозита користе се за:
1) исплату осигураних износа депозита са припадајућим трошковима исплате у случају стечаја или ликвидације банке (трошкови услуга, камата, накнада и пореза, као и сви други стварни трошкови које је Агенција имала при прибављању средстава ради исплате осигураних износа депозита, спровођења те исплате и наплате средстава из стечајне, односно ликвидационе масе банке);
2) финансирање поступка реструктурирања банке, у обиму и под условима утврђеним законом којим се уређују банке;

3) финансирање трошкова управљања средствима фонда за осигурање депозита и покривање оперативних трошкова Агенције до износа утврђеног законом којим се уређује Агенција;
4) повраћај позајмљених средстава употребљених за намене из овог става (повраћај главнице и свих припадајућих обавеза по основу камата, накнада, пореза и других трошкова);
5) финансирање улагања Агенције у основна средства и нематеријалну имовину у пуном износу утврђених улагања.
Директор Агенције утврђује критеријуме за распоређивање улагања из става 3. тачка 5) овог члана и за раздвајање ових улагања од улагања ради обављања других послова Агенције.
Средства фонда за осигурање депозита не могу бити предмет извршења, принудне наплате нити се на њима може успоставити залога.

Члан 7

Агенција је дужна да средства фонда за осигурање депозита држи на посебним депозитним рачунима отвореним код Народне банке Србије.
Динарска и девизна средства из става 1. овог члана Агенција улаже у дужничке хартије од вредности које издају Република Србија, Народна банка Србије, аутономна покрајина или јединице локалне самоуправе у Републици Србији.
На основу одлуке Управног одбора Агенције и уговора закљученог са Агенцијом, и по налогу Агенције, Народна банка Србије, у своје име, а за рачун Агенције, девизна средства фонда за осигурање депозита може улагати и у стране хартије од вредности или их полаже као депозит код страних банака, у складу са политиком управљања девизним резервама.
Средства фонда за осигурање депозита улажу се на начин којим се умањује ризик, одржава ликвидност овог фонда и остварују одговарајући приходи.

III ПРЕМИЈЕ ОСИГУРАЊА

Члан 8

Банка је дужна да Агенцији плаћа премију за осигурање депозита (у даљем тексту: премија), на начин и у роковима које пропише Агенција.
Агенција може утврдити износ премије на основу нивоа ризика у пословању банака применом методологије.
Народна банка Србије, у складу са споразумом из члана 5. став 1. овог закона, доставља Агенцији податке неопходне за утврђивање нивоа ризика у пословању сваке појединачне банке неопходне за утврђивање фактора ризика при обрачуну премије из става 2. овог члана. Агенција је дужна да обезбеди тајност тих података у складу са овим законом, законом којим се уређује Агенција и споразумом из члана 5. став 1. овог закона.
Банка је дужна да Агенцији доставља месечне извештаје о укупним и осигураним депозитима, осигураним износима, као и друге податке који Агенцији могу бити потребни за обављање њених законом утврђених послова, на начин и у роковима које пропише Агенција.
Банка је дужна да у сваком тренутку Агенцији или лицу које поступа у име и за рачун Агенције достави или на други начин учини доступним податке о депонентима и њиховим депозитима. Подаци о депонентима који су физичка

лица и њиховим депозитима, у смислу члана 2. тачка 3) овог закона, које је банка дужна да достави Агенцији су: јединствени матични број грађана, односно други идентификациони број уколико депонент није резидент, адреса становања и адреса пребивалишта, број идентификационе исправе и датум и место њеног издавања, висина депозита, датум депоновања средстава, валута у којој је депозит положен, подаци о променама стања депозита, датум уговарања (или на други начин регулисања односа банке и депонента у вези са депозитом) и одредбе уговора о депозиту закљученог између банке и депонента, односно другог акта којим се регулише однос банке и депонента (укључујући и податке у вези са изменама и допунама тог уговора, односно акта).
Агенција или лице које поступа у име и за рачун Агенције може извршити непосредни увид у документацију банке ради провере тачности достављених извештаја и података из става 4. овог члана.
Банка је дужна да овлашћеним лицима из става 6. овог члана омогући увид у документацију за коју Агенција оцени да је релевантна за проверу тачности достављених извештаја и података из става 4. овог члана, и да сарађује с њима.

Члан 9

Банка је дужна да плаћа премију од дана уписа у Регистар привредних субјеката до дана доношења решења Народне банке Србије о одузимању дозволе за рад тој банци.

Члан 10

Банка је дужна да плаћа почетну премију, редовну премију и ванредну премију.

Члан 11

Банка је дужна да почетну премију плати једнократно у року од 45 дана од дана уписа у Регистар привредних субјеката.
Почетна премија износи 0,3% новчаног дела минималног оснивачког капитала банке.

Члан 12

Агенција утврђује стопу редовне премије за наредну годину најкасније до 30. септембра текуће године, узимајући у обзир стање у банкарском и укупном финансијском систему Републике Србије, степен ризика коме је изложен, као и однос укупне висине расположивих средстава фонда за осигурање депозита и процењеног износа потребног за исплату осигураних износа у случају истовременог стечаја или ликвидације три банке средње величине.
Стопа редовне премије износи највише 0,2% квартално у односу на укупне осигуране износе депозита банака.
Основица за обрачун премије израчунава се као просечно стање укупних осигураних износа депозита у банци у претходном тромесечју које се утврђује на основу извештаја банке о укупним, осигураним депозитима и осигураним износима депозита из члана 8. став 4. овог закона.
Редовну премију Агенција обрачунава и наплаћује тромесечно као производ основице за обрачун премије и утврђене стопе редовне премије из става 1. овог

члана, на начин и у роковима које пропише Агенција сагласно члану 8. став 1. овог закона.
У случају примене обрачуна премије на основу нивоа ризика у пословању банака, редовна премија се израчунава као производ основице за обрачун премије, стопе редовне премије из става 1. овог члана и процењеног фактора ризика у пословању сваке појединачне банке који Агенција утврђује у складу са методологијом.
Агенција редовну премију за динарске депозите обрачунава и наплаћује у динарима. За девизне депозите положене у еврима и девизне депозите положене у осталим валутама (различитим од евра), редовна премија обрачунава се и наплаћује у еврима. При утврђивању основице из става 3. овог члана за обрачун редовне премије за депозите положене у еврима и депозите положене у осталим валутама (различитим од евра) примењује се курс евра према одређеној валути, израчунат на основу званичног средњег курса динара према евру и званичног средњег курса динара према тој валути који важе на последњи дан сваког месеца у тромесечју.
Агенција може обуставити обрачун и наплату редовне премије ако средства фонда за осигурање депозита достигну циљни износ фонда дефинисан чланом 23. овог закона, осим за износ неопходан за покриће:
1) стварно утврђених оперативних трошкова Агенције до нивоа средстава издвојених из фонда за покриће оперативних трошкова у претходној календарској години;
2) улагања Агенције у основна средства и нематеријалну имовину;
3) трошкова отплате позајмљених средстава фонда.

Члан 13

Ако средства фонда за осигурање депозита нису довољна за исплату осигураних износа или за друге намене утврђене у члану 6. овог закона, допунска средства обезбеђују се наплатом ванредне премије, на основу одлуке Агенције.
Збир стопа ванредних премија у току једне календарске године износи највише 0,5%.
Изузетно од става 2. овог члана, Агенција може донети одлуку о вишој стопи ванредне премије, уз претходну сагласност Народне банке Србије, тако да збир стопа ванредних премија у току једне календарске године износи највише до 1%.
Агенција ванредну премију обрачунава и наплаћује на основу последњег утврђеног просечног стања укупних осигураних износа депозита из члана 12. став 3. овог закона, на начин утврђен одлуком Агенције из става 1. овог члана.
Народна банка Србије може, делимично или у целости, одложити плаћање ванредне премије појединачне банке на период до шест месеци ако би плаћање ванредне премије угрозило ликвидност или солвентност банке.
Одлуку из става 5. овог члана Народна банка Србије доноси на захтев банке, на период не дужи од шест месеци, уз могућност да се тај захтев поново поднесе.
Ако је плаћање ванредне премије одложено на основу одлуке из става 5. овог члана, банка је дужна да по истеку периода на који је то плаћање одложено плати износ одложене ванредне премије.

Члан 14

Ако Агенција процени да средства фонда неће бити довољна за исплату осигураних износа или за друге намене утврђене у члану 6. овог закона, допунска средства Агенција обезбеђује:
1) из буџета Републике Србије;
2) задуживањем Агенције у земљи и иностранству уз гаранцију Републике Србије;
3) издавањем дужничких хартија од вредности уз гаранцију Републике Србије;
4) из других извора средстава које је за ову намену обезбедила Република Србија.
Одлуку о обезбеђењу средстава из става 1. овог члана доноси Влада, на захтев Агенције, уз претходно прибављено позитивно мишљење министарства надлежног за послове финансија.

IV ИСПЛАТА ОСИГУРАНИХ ИЗНОСА

Члан 15

Агенција је дужна да изврши исплату осигураног износа у случају покретања поступка стечаја или ликвидације банке, који је регулисан законом којим се уређује стечај и ликвидација банака.

Члан 16

На основу података из члана 8. став 5. овог закона, Агенција утврђује висину осигураног износа по депоненту, и то на основу салда (стања) свих осигураних депозита тог депонента у банци на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком, укључујући и припадајућу уговорену камату обрачунату до тог дана.
Код обрачуна осигураног износа за депозит који представља уговорено средство обезбеђења, исплата се врши уколико је потраживање депонента веће од износа његове обавезе према банци по том уговору, а до висине осигураног износа.
У случају спајања или припајања банака, депонент има право на исплату оног осигураног износа који би му припао у складу са овим законом у случају да није дошло до спајања, односно припајања банака, у року од шест месеци од дана спајања, односно припајања.
Најкасније 30 дана пре дана истека рока из става 3. овог члана, банка код које се налазе осигурани депозити депонената спојених или припојених банака обавештава депоненте о дану истека права на засебно покриће у складу са ставом 3. овог члана.
У периоду из става 3. овог члана банка је дужна да доставља податке о висини осигураних износа депозита у складу са чланом 8. став 4. овог закона тако да узима у обзир засебно покриће депозита предвиђено ставом 3. овог члана.
Агенција у најкраћем року, на основу јавног тендера спроведеног у складу са актом Управног одбора Агенције, доноси одлуку о томе која ће банка, као банка исплатилац, у име и за рачун Агенције исплаћивати осигуране износе и с том банком закључује уговор.
На поступак избора банке из става 6. овог члана не примењује се закон којим се уређују јавне набавке.

Агенција је дужна да у року од три радна дана од дана доношења решења надлежног суда о покретању поступка стечаја или ликвидације банке, преко средстава јавног информисања и на својој интернет презентацији, обавести депоненте о њиховим правима и обавезама, датуму започињања исплате осигураних износа, банци исплатиоцу из става 6. овог члана и месту исплате осигураних износа и да омогући депонентима да располажу средствима депозита до осигураног износа у року од седам радних дана од дана доношења решења из овог става.
Обавеза банке исплатиоца и Агенције на исплату средстава депозита до осигураног износа престаје истеком рока од три године од дана доношења решења надлежног суда о покретању поступка стечаја или ликвидације над банком.

Члан 17

Агенција, преко банке исплатиоца, осигурани износ за динарске депозите исплаћује у динарима. За девизне депозите у еврима и девизне депозите у осталим валутама (различитим од евра), осигурани износ се исплаћује у еврима.
Осигурани износ за депозите у осталим валутама (различитим од евра), обрачунава се по курсу евра према одређеној валути, израчунатом на основу званичног средњег курса динара према евру и званичног средњег курса динара према тој валути који важе на дан покретања поступка стечаја, односно ликвидације над банком.
Ако депонент има депозите и у динарима и у девизама, Агенција, преко банке исплатиоца, исплаћује осигурани износ пропорционално према валутној структури осигураних депозита депонента у банци у динарима и у девизама.
Депонент који није сагласан са обрачуном висине осигураног износа, може се обратити Агенцији писаним захтевом за преиспитивање утврђеног осигураног износа.
Агенција ближе уређује начин и рок подношења захтева из става 3. овог члана и поступање Агенције по том захтеву, као и поступак исплате осигураног износа.

Члан 18

Потраживања депонената по основу осигураних износа депозита преносе се на Агенцију.
Потраживања из става 1. овог члана Агенција намирује из стечајне, односно ликвидационе масе, у складу са законом којим се уређује стечај, односно ликвидација банака.
Депоненти чија потраживања од банке премашују осигурани износ, разлику између потраживања и тог износа намирују у стечајном, односно ликвидационом поступку.

Члан 19

Банка је дужна да депонентима и заинтересованим лицима пружи информације о осигурању депозита утврђене овим законом, а посебно информације о висини и начину исплате осигураног износа.
Информације из става 1. овог члана морају бити разумљиве и доступне у писаној форми.

Информације из става 1. овог члана банка не може употребљавати у рекламне сврхе, нити на начин који угрожава стабилност банкарског система и поверење депонената.
Начин пружања и садржину информација из става 1. овог члана Агенција уређује посебним прописом.

V ИЗВЕШТАЈИ АГЕНЦИЈЕ

Члан 20

Агенција је дужна да води одвојене пословне књиге и финансијске извештаје фонда за осигурање депозита и да ове податке учини доступним интерним и независним ревизорима ангажованим од стране Агенције.
Агенција је дужна да у оквиру ревизије свог годишњег рачуна обезбеди и ревизију извештаја из става 1. овог члана.
Извештај о раду Агенције за претходну годину садржи и детаљан извештај који се односи на фонд за осигурање депозита.

Члан 21

Ако банка благовремено не испуни обавезе које су прописане овим законом или актом Агенције донетим на основу овог закона, Агенција о томе обавештава Народну банку Србије, која предузима одговарајуће мере, у складу са законом.

VI КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22

Новчаном казном од 100.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај банка:
1) ако не плаћа премију на начин и у роковима које пропише Агенција (члан 8. став 1);
2) ако не доставља месечне извештаје о укупним и осигураним депозитима или друге податке који Агенцији могу бити потребни за обављање њених законом утврђених послова, на начин и у роковима које пропише Агенција (члан 8. став 4);
3) ако овлашћеним лицима Агенције не омогући непосредан увид у документацију банке, ради провере тачности достављених извештаја и података из члана 8. став 4. овог закона или не сарађује с тим лицима (члан 8. став 6);
4) ако депонентима и заинтересованим лицима не пружи информације о осигурању депозита утврђене овим законом, у складу с прописом Агенције (члан 19. став 1);
5) ако информације о осигурању депозита утврђене овим законом употребљава у рекламне сврхе на начин који угрожава стабилност банкарског система и поверење депонената (члан 19. став 3).
За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у банци новчаном казном од 50.000 до 500.000 динара.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 23

Агенција је дужна да обезбеди да се закључно са 1. јануаром 2030. године достигне циљни износ фонда од 7,5% осигураних износа депозита у банкарском систему и да, сходно томе, одређује стопу редовне премије.

Члан 24

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о осигурању депозита ("Службени гласник РС", бр. 61/05, 116/08 и 91/10).

Члан 25

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 1. априла 2015. године.

Самостални члан Закона о допуни
Закона о осигурању депозита
("Сл. гласник РС", бр. 51/2017)

Члан 2

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Самостални чланови Закона о изменама и допунама
Закона о осигурању депозита
("Сл. гласник РС", бр. 73/2019)

Члан 13

Агенција за осигурање депозита је дужна да методологију из члана 2. овог закона донесе у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 14

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије."